

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Finansų rinkos dalyvių veikla

Bankų veiklos apžvalga

2022 m. I ketvirtis

BANKŲ VEIKLOS APŽVALGA
Serija „Finansų rinkos dalyvių veikla“
2022 m. I ketv irtis

ISSN 2335-8319 (online)

Rinkos dalyviai

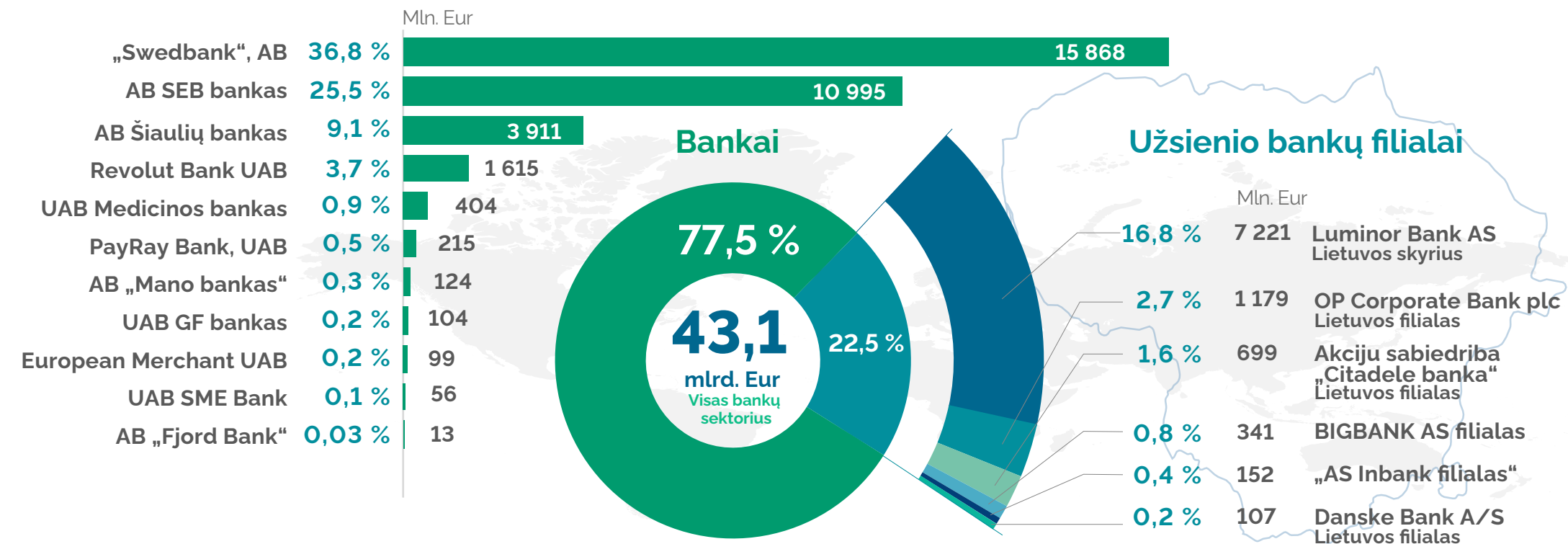
13 Bankų

6 Užsienio bankų filialai

Turtas

Rinkos dalys pagal turta

Veiklos riziką ribojančių reikalavimų vykdymas

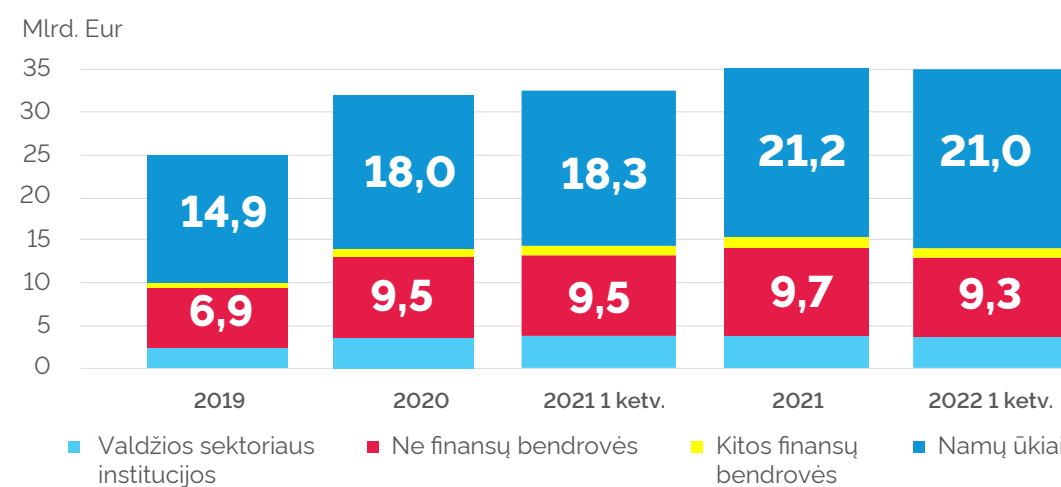
» Bankų kapitalo pakankamumo lygis išlieka aukštas

» Bankų likvidumas išliko istoriškai aukštas: bankai galėtų atlaikyti likvidumo sukrėtimus

» Sveto rodiklis daugiau nei dvigubai viršija minimalią ribą

Indėlių ir paskolų dinamika Lietuvoje

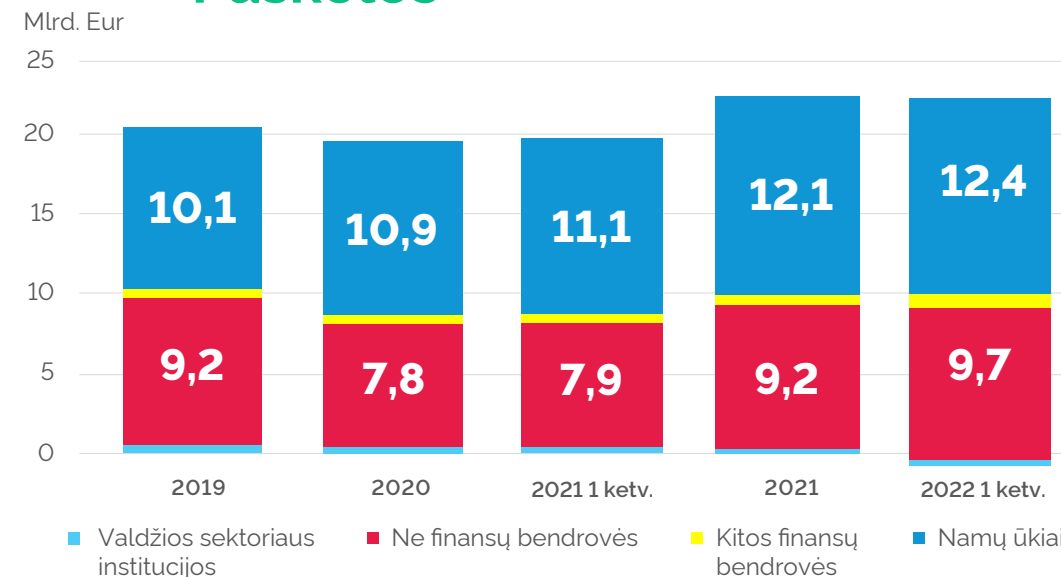
Indėliai

-0,8 %
Namų ūkiai

» Po ilgo augimo 2022 m. I ketvirtį stebėtas namų ūkių ir ne finansų bendrovių indėlių mažėjimas

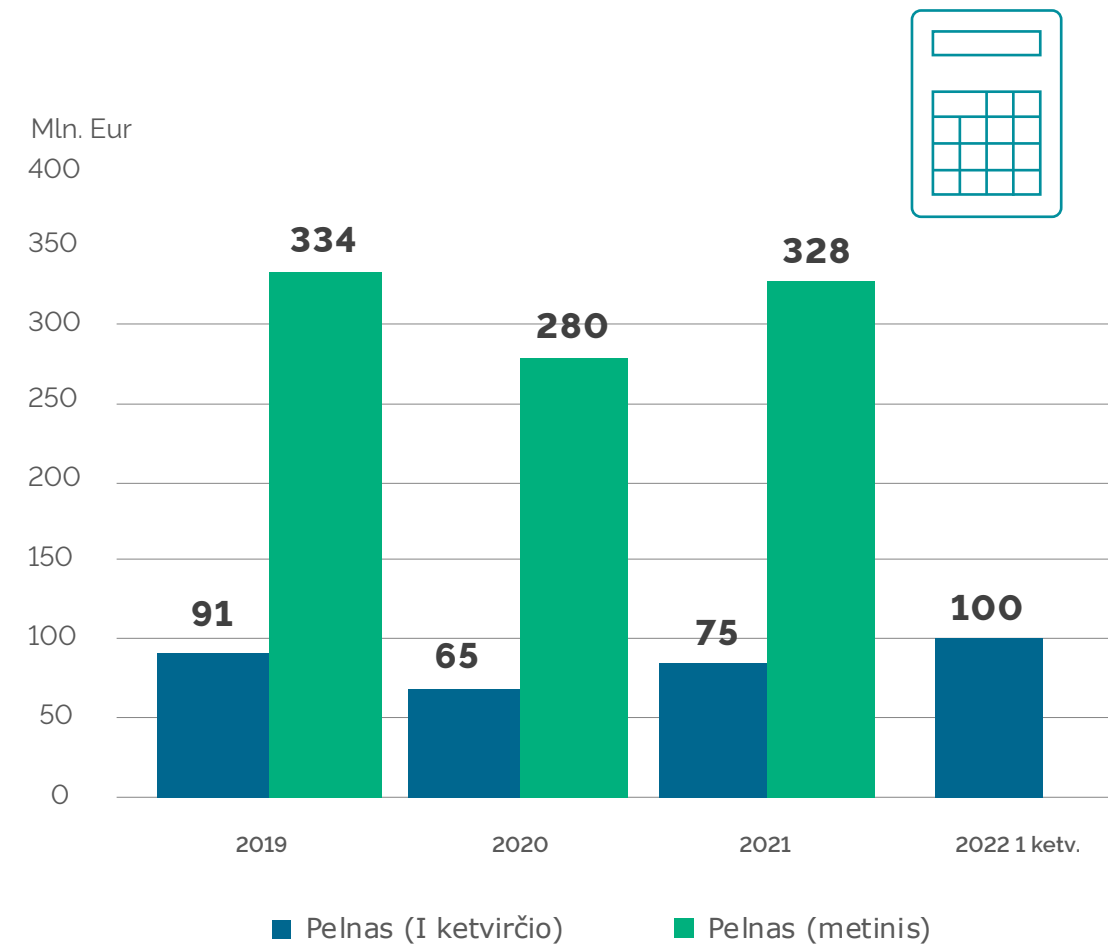
Paskolos

+2,9 %
Būsto paskolos

» Fiksuotas bankų sektoriaus paskolų portfelio augimas: labiausiai didėjo paskolos ne finansų bendrovėms ir namų ūkiams dėl aktyvaus būsto paskolų teikimo

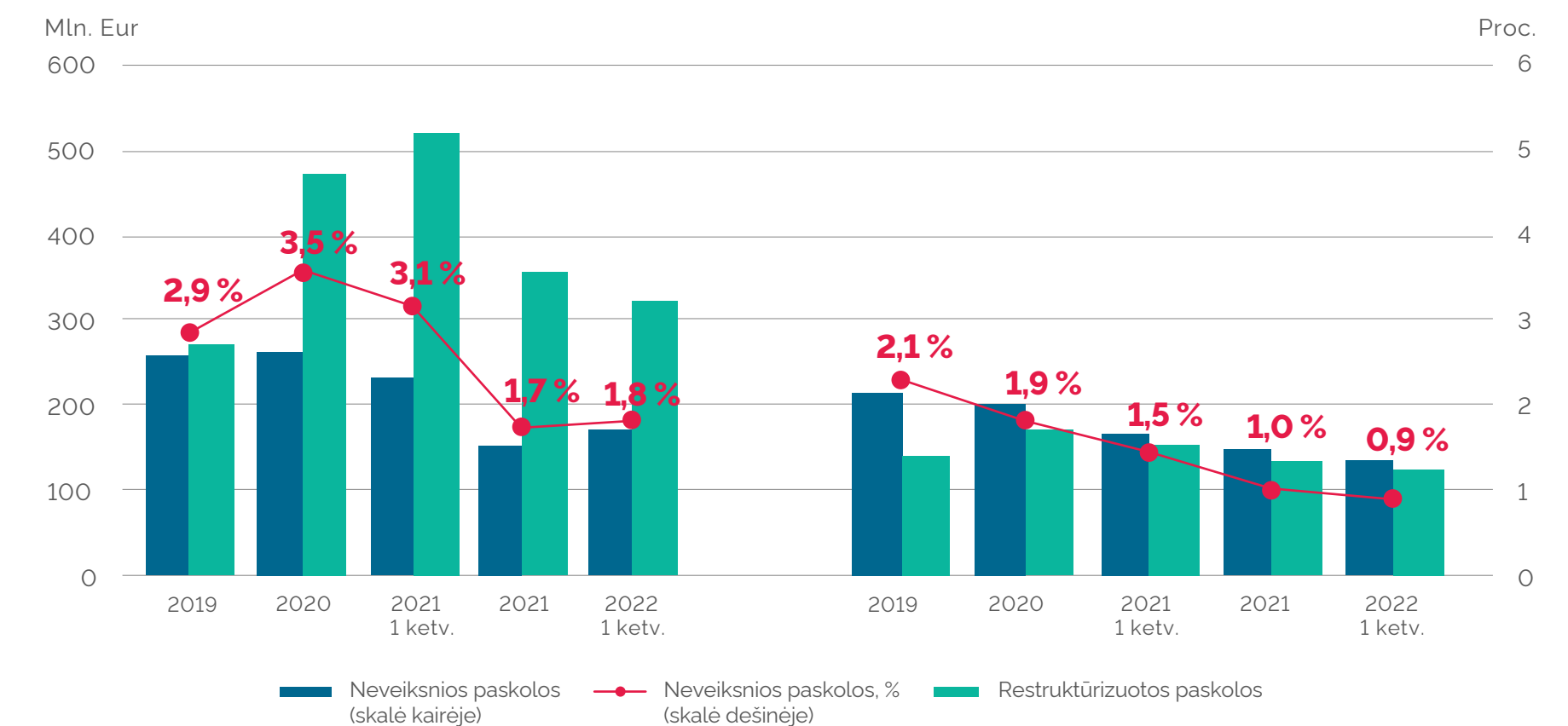
Pelnas

» Bankai uždirbo beveik 25 mln. Eur daugiau pelno – labiausiai dėl padidėjusių grynujų palūkanų, grynujų paslaugų bei komisinių ir kitų veiklos pajamų

Paskolų kokybė 2018–2022 m. pirmąjį ketvirtį

Ne finansų bendrovės

» Didelės neigiamos įtakos paskolų portfelio kokybei kol kas nėra

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2022 m. pirmąjį ketvirtį bankų sektorius tebebuvo stabilus ir pelningas. Bankų turimos reikšmingos kapitalo ir likvidžiojo turto atsargos leidžia jiems atlaikyti didesnio masto šokus. Po Rusijos invazijos į Ukrainą vasario pabaigoje stebėtas padidėjęs grynujų pinigų atsiėmimas iš bankomatų ir indėlių sumažėjimas neturėjo įtakos bankų likvidumo rodikliams, kurie ir toliau yra geri. Klientų indėliai per ketvirtį šiek tiek sumažėjo, tačiau šį sumažėjimą atsvėrė didėję valdžios sektoriaus institucijų ir kitų finansų bendrovių indėliai. Paskolų augimo tempas metų pradžioje buvo spartus, tačiau dėl karo prieš Ukrainą keliamos rizikos ateityje gali būti reikšmingesnių kredito nuostolių. Šių metų pirmąjį ketvirtį bankai uždirbo beveik 100 mln. Eur pelno.

Šiuo metu Lietuvoje banko arba specializuoto banko licencijas turi 13 bankų, o kaip užsienio bankų filialai veikia 6 bankai. 2022 m. balandžio mėn. pabaigoje specializuoto banko licencija buvo išduota įmonei Finora kreditas UAB. Be šios įmonės, dar viena specializuoto banko licenciją turinti įmonė – Saldo Finance UAB – ruošiasi pradėti veiklą. Be to, Lietuvos bankas kartu su ECB nagrinėja dar 5 paraiškas gauti specializuoto banko licenciją.

Bankų sektorius tebėra koncentruotas, tačiau naujieji rinkos dalyviai didina turimą turtą. Didžiausi bankai – „Swedbank“, AB, ir AB SEB bankas – užima 62,3 proc. rinkos, o užsienio bankų filialai, tarp kurių dominuoja Luminor Bank AS Lietuvos skyrius, užima 22,5 proc. rinkos. Per pastaruosius keletą metų veiklą pradėję 7 bankai šių metų pirmąjį ketvirtį padidino užimamą rinkos dalį ir užima 5,2 proc. (prieš metus – 1,4 %) rinkos pagal turtą.

Bankų sektoriaus turtas 2022 m. pirmąjį ketvirtį išaugo 271 mln. Eur, arba 0,6 proc., ir sudarė 43,1 mlrd. Eur. Labiausiai padidėjo (beveik 0,9 mlrd. Eur) klientams suteiktos paskolos, jos ir toliau sudarė didžiausią bankų turto dalį (54,1 %). Lėšos, laikomos centriniame banke, sumažėjo 2,5 mlrd., o lėšos kredito įstaigose padidėjo 1,6 mlrd. Eur. Bankų turimo likvidžiojo turto apimtis ir toliau yra reikšminga – 2022 m. balandžio 1 d. bankai Lietuvos banke laikė 12,8 mlrd., o kredito įstaigose – 2,6 mlrd. Eur lėšų, taip pat jie turėjo daugiau kaip 0,5 mlrd. Eur grynujų pinigų. Šios lėšos – gryniesiems pinigais, lėšos centriniame banke ar kitose kredito įstaigose – sudarė daugiau nei trečdalį (beveik 37 %) bankų turto. Bankų skolos vertybinių popierių portfelis per ketvirtį ūgtelėjo 156 mln. Eur – sudarė 3,3 mlrd. Eur, arba 7,7 proc. bankų turto.

Įsipareigojimai bankuose padidėjo dėl 183 mln. Eur (18,8 %) išaugusių kredito įstaigų indėlių. Klientų indėliai ir toliau yra pagrindinis bankų įsipareigojimas – jie sudarė 86,6 proc. bankų įsipareigojimų. Dėl dviejų bankų aktyvaus dalyvavimo Europos Centrinio Banko (ECB) vykdomose tikslinėse ilgesnės trukmės refinansavimo operacijose centrinio banko indėliai sudarė 1,6 mlrd. Eur (4 % visų įsipareigojimų). Įsipareigojimai kredito įstaigoms (daugiausia patronuojančiosioms) sudarė 1,2 mlrd. Eur (2,9 % visų įsipareigojimų).

Klientų indėliai bankuose pirmąjį ketvirtį sumažėjo 37 mln. Eur (0,1 %) – iki 35,1 mlrd. Eur. Apžvelgiamu laikotarpiu šiek tiek sumažėjo tiek namų ūkių, tiek ne finansų įmonių indėliai. Pirmąjį ketvirtį didžiausia indėlių dalis – namų ūkių indėliai – sumažėjo 179 mln. Eur (0,8 %) ir sudarė 21 mlrd. Eur, arba beveik 60 proc. visų indėlių. Tačiau per metus namų ūkių indėlių pagausėjo 2,7 mlrd. Eur, arba 14,8 proc. Ne finansų bendrovių indėliai per ketvirtį sumažėjo šiek tiek daugiau – 400 mln. Eur, arba 4,1 proc. Namų ūkių indėlių mažėjimą galima paaiškinti siekiu apsirūpinti grynaisiais pinigais prasidėjus Rusijos invazijai į Ukrainą, o įmonių indėliai bankuose sumenko dėl sparčiai didėjančios infliacijos, apyvartinių pinigų trūkumo, taip pat ir dėl grąžinamų skolų po COVID-19 pandemijos. Namų ūkių ir ne finansų įmonių indėlių mažėjimą atsvėrė valdžios sektoriaus institucijų (14,6 %) ir kitų finansų bendrovių (8,6 %) indėlių augimas. Pastarųjų dviejų segmentų indėliams paprastai būdingi didesni svyravimai. Einamieji indėliai toliau sudarė didžiąją dalį – net 88,4 proc. visų indėlių bankuose.

Paskolų portfelio augimo tempas metų pradžioje buvo spartus. Paskolų ne finansų bendrovėms portfelis apžvelgiamu laikotarpiu išaugo 423 mln. Eur (4,6 %): įvertinus skolinimą kitoms finansų

bendrovėms, verslo kreditavimo apimtis viršijo iki pandemijos buvusį lygį. Paskolos namų ūkiams išaugo 365 mln. Eur (3 %), sparčiai didėjant tiek būsto, tiek vartojimo paskolų portfeliams.

Dėl Rusijos karo prieš Ukrainą keliamos rizikos pirmąjį ketvirtį bankų lūkesčiai dėl paskolų portfelio kokybės perspektyvų tapo konservatyvesni, t. y. matomos neigiamos pasekmės pavienių skolininkų finansinei būklei, tačiau kol kas, bankų vertinimu, didelės neigiamos įtakos paskolų portfelio kokybei nesitikima. Situaciją atspindi šiek tiek pablogėjęs ne finansų bendrovių neveiksnių paskolų rodiklis, išaugę specialieji atidėjiniai veiksnių ne finansų bendrovių (padidėjo 7,2 mln. Eur) ir namų ūkių (padidėjo 4,7 mln. Eur) paskolų tikėtiniems kredito nuostoliams.

Neveiksnių paskolų namų ūkiams dalis 2022 m. pirmąjį ketvirtį toliau sumažėjo: 0,1 proc. punkto – iki 0,9 proc. Ne finansų bendrovių neveiksnių paskolų dalis po ilgo mažėjimo laikotarpio padidėjo 0,1 proc. punkto – iki 1,8 proc. Dėl finansinės būklės pablogėjimo pertvarkytų ne finansų bendrovių paskolų dalis 2022 m. pirmąjį ketvirtį sumažėjo 0,7 proc. punkto – iki 3,6 proc.

2022 m. pirmąjį ketvirtį Lietuvos bankų sektoriaus uždirbtas pelnas (99,8 mln. Eur) buvo 24,9 mln. Eur, arba 33,3 proc., didesnis negu 2021 m. tą patį laikotarpį. Pelningai dirbo 13 bankų ir užsienio bankų filialų, nuostolingai – 4 rinkos dalyviai.

Nepaisant neigiamos didėjusio paskolų vertės sumažėjimo įtakos (nagrinėjamu laikotarpiu fiksuotas 14,1 mln. Eur vertės sumažėjimas), augusių administracinių išlaidų, bankų veiklos rezultatai gerėjo tiek dėl padidėjusių grynujų palūkanų, grynujų paslaugų bei komisinių ir kitų veiklos pajamų (už paslaugas, teikiamas grupės padaliniais), taip pat dėl padidėjusio pelno iš prekybai laikomo finansinio turto. Teigiamą įtaką bankų sektoriaus veiklos rezultatui darė ir tai, kad vienas bankas pelningai pardavė patronuojamąją įmonę.

Bankų grynujų palūkanų pajamos 2022 m. pirmąjį ketvirtį, palyginti su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu, padidėjo 33,9 mln. Eur, arba 26,2 proc., o grynosios paslaugų ir komisinių pajamos išaugo 8,4 mln. Eur, arba 15,1 proc.

Dėl apžvelgiamu laikotarpiu padidėjusio pelno bankų pelningumo ir efektyvumo rodikliai pagerėjo. Efektyvumo rodiklis, rodantis išlaidų ir pajamų santykį, 2022 m. balandžio 1 d. sudarė 56,7 proc., per metus jo reikšmė padidėjo (pagerėjo) 9,1 proc. punkto. Turto grąža, 2022 m. balandžio 1 d. duomenimis, palyginti su laikotarpiu prieš metus, padidėjo 0,14 proc. punkto (iki 0,93 %), nuosavybės grąža – 2,2 proc. punkto (iki 12 %).

Bankų kapitalo pakankamumo lygis ir toliau yra aukštas. Nors per ketvirtį bankų sektoriaus kapitalo pakankamumo rodiklis dėl išaugusių rizikos pozicijų ir sumažėjo 0,8 proc. punkto, jis tebėra aukštas ir, 2022 m. balandžio 1 d. duomenimis, sudarė 22,7 proc. Lietuvoje veikiančiuose bankuose toliau dominuoja tik aukščiausio lygio kapitalo priemonės: bendro 1 lygio nuosavo kapitalo (CET1) rodiklis sudarė net 22,4 proc.

Sverto rodiklio lygis taip pat tebėra aukštas. 2022 m. balandžio 1 d. duomenimis, sverto rodiklis sudarė 6,51 proc. ir daugiau nei dvigubai viršijo minimalią ribą (3 %).

Bankų likvidumas ir toliau yra istoriškai aukštas ir galėtų atlaikyti didesnio masto šokus. Po Rusijos invazijos į Ukrainą pirmąją savaitę stebėtas padidėjęs grynujų pinigų atsiėmimas iš bankomatų ir trumpalaikis indėlių sumažėjimas neturėjo neigiamos įtakos bankų likvidumo rodikliams. Visuose bankuose likvidumo atsargos buvo pakankamos. 2022 m. pirmąjį ketvirtį bankų sektoriaus padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis (angl. *liquidity coverage ratio*, LCR) padidėjo nuo 392 iki 415 proc. Bankų LCR rodiklis daugiau negu keturis kartus viršijo nustatytą minimumą, t. y. bankų turima likvidumo atsarga 4 kartus viršijo vieno mėnesio netenkamų pinigų srautą. Lietuvos bankų LCR rodiklis ir toliau buvo vienas didžiausių euro zonoje.

Visi bankai su pakankamu rezervu vykdė ir antrąjį privalomą likvidumo rodiklį – grynojo pastovaus finansavimo rodiklį (angl. *net stable funding ratio*, NSFR). Bankų sektoriaus NSFR rodiklis per ketvirtį sumažėjo – nuo 207 iki 187 proc. ir buvo gerokai didesnis, nei reikalaujamas minimalus 100 proc. dydis.

NSFR rodikliu vertinamas kredito įstaigų likvidumas ilgesniuoju laikotarpiu, t. y. bankai privalo turėti pakankamai pastovaus finansavimo, kad jo pakaktų finansavimo poreikiams patenkinti vienu metų laikotarpiu tiek įprastomis, tiek nepalankiomis sąlygomis.

Lietuvos banko vykdyta dažnesnė likvidumo situacijos stebėseną parodė, kad per pirmąją Rusijos invazijos į Ukrainą savaitę stebėtas didesnis nei įprasta indėlių mažėjimas atskiruose bankuose neturėjo neigiamos įtakos bankų likvidumo rodikliams. Tuo labiau kad vėlesniu laikotarpiu didžioji dalis atsiimtų indėlių dėl sumažėjusio neapibrėžtumo sugrįžo į bankus.

Lietuvos banko interneto svetainėje kas ketvirtį viešai skelbiama informacija apie kiekvieno banko pagrindinius veiklos rodiklius ir veiklos riziką ribojančių normatyvų vykdymą. Minėtą informaciją rasite [čia](#).

Priedas. Pagrindiniai bankų sektoriaus rodikliai¹

1 lentelė. Pagrindiniai balanso ataskaitos straipsniai

Eil. nr.	Rodiklis	2021 04 01, mln. Eur	2022 01 01, mln. Eur	2022 04 01, mln. Eur	Pokytis per ketvirtį, proc.	Pokytis per metus, proc.
1.	Turtas	38 313,4	42 832,7	43 103,7	0,6	12,5
1.1.	Skolos vertybiniai popieriai	1 844,2	3 164,1	3 320,5	4,9	80,0
1.2.	Nuosavybės vertybiniai popieriai	97,0	92,6	82,9	-10,5	-14,5
1.3.	Išvestinės finansinės priemonės	62,4	57,6	82,1	42,5	31,6
1.4.	Grynieji pinigai	456,7	468,0	543,1	16,0	18,9
1.5.	Lėšos centriniuose bankuose	13 581,4	15 286,2	12 780,6	-16,4	-5,9
1.6.	Lėšos kredito įstaigose	2 030,0	942,7	2 600,0	175,8	28,1
1.7.	Klientams suteiktos paskolos (su lizingu)	19 873,0	22 469,9	23 326,5	3,8	17,4
1.7.1.	Valdžios sektoriaus institucijoms	323,7	348,4	326,4	-6,3	0,8
1.7.2.	Kitoms finansų bendrovėms	558,9	828,6	919,4	11,0	64,5
1.7.3.	Ne finansų bendrovėms	7 905,6	9 236,3	9 658,9	4,6	22,2
1.7.4.	Namų ūkiams	11 084,8	12 056,6	12 421,9	3,0	12,1
1.7.4.1.	iš jų paskolos būstui įsigyti	9 025,8	9 819,2	10 103,1	2,9	11,9
1.8.	Kitos turto pozicijos	368,6	351,6	368,0	4,7	-0,2
2.	Įsipareigojimai ir nuosavybė	38 313,4	42 832,7	43 103,7	0,6	12,5
2.1.	Centrinių bankų indėliai	179,4	1 619,9	1 616,3	-0,2	801,0
2.2.	Įsipareigojimai kredito įstaigoms	1 199,6	973,0	1 155,8	18,8	-3,7
2.3.	Išvestinės finansinės priemonės	54,6	46,0	56,7	23,3	4,0
2.4.	Indėliai	32 587,2	35 098,0	35 060,9	-0,1	7,6
2.4.1.	Valdžios sektoriaus institucijų	3 689,6	3 062,2	3 510,3	14,6	-4,9
2.4.2.	Kitų finansų bendrovių	1 105,6	1 098,9	1 193,2	8,6	7,9
2.4.3.	Ne finansų bendrovių	9 489,0	9 744,1	9 343,8	-4,1	-1,5
2.4.4.	Namų ūkių	18 303,1	21 192,8	21 013,6	-0,8	14,8
2.5.	Išleisti skolos vertybiniai popieriai	22,5	101,9	102,4	0,4	354,8
2.6.	Kitos įsipareigojimų pozicijos	1 777,8	2 217,9	2 509,8	13,2	41,2
2.7.	Nuosavybė	2 492,3	2 776,0	2 601,8	-6,3	4,4

Šaltinis: Lietuvos bankas.

¹ Bankams dėl svarbių prižasčių pakoregavus ataskaitas, apžvalgos duomenys po šios datos gali būti atnaujinami.

2 lentelė. Pagrindiniai pelno (nuostolio) ataskaitos straipsniai

Eil. nr.	Rodiklis	2021 04 01, mln. Eur	2022 01 01, mln. Eur	2022 04 01, mln. Eur	Pokytis per ketvirtį, proc.	Pokytis per metus, proc.
3.	Einamųjų metų pelnas	74,9	327,9	99,8	-	33,3
3.1.	Grynosios palūkanų pajamos	129,1	520,5	163,0	-	26,2
3.2.	Grynosios paslaugų ir komisinių pajamos	55,9	258,0	64,3	-	15,1
3.3.	Administracinės išlaidos	145,3	618,3	164,4	-	13,1
3.4.	Paskolų vertės sumažėjimas	-6,1	-3,3	14,1	-	-329,9

Šaltinis: Lietuvos bankas.

3 lentelė. Kiti bankų veiklos rodikliai

Eil. nr.	Rodiklis	2021 04 01, mln. Eur	2022 01 01, mln. Eur	2022 04 01, mln. Eur	Pokytis per ketvirtį, proc.	Pokytis per metus, proc.
4.	Kapitalo pakankamumo rodiklis	24,52	23,51	22,72	-0,79	-1,80
5.	1 lygio kapitalo pakankamumo rodiklis	24,20	23,22	22,43	-0,79	-1,77
6.	Padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis	463,46	392,28	415,47	23,19	-47,99
7.	Grynojo pastovaus finansavimo rodiklis	-	207,21	187,05	-20,16	-
8.	Sverto rodiklis	7,35	8,62	6,51	-2,11	-0,84
9.	Grynoji palūkanų marža	1,34	1,30	1,51	0,21	0,17
10.	Turto graža	0,79	0,81	0,93	0,12	0,14
11.	Nuosavybės graža	9,77	10,32	11,97	1,65	2,20
12.	Efektyvumo rodiklis (EBI metodika)	65,81	63,50	56,67	-6,83	-9,14
13.	Neveiksnių skolų priemonės	1,08	0,66	0,67	0,02	-0,41

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Pastaba: EBI – Europos bankininkystės institucija.